

לתגובות והערות: שגיא 054-6868199

זמני ת"א:

פְּנִימַת הַשַּׁבָּת: 18:37

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 19:33

ר"ת: 20:08

לקבלת העלון במייל-

שלחו הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

בס"ד עלון מס' 364 7.9.2018 - כז' אלול תשע"ח

זו השנה לראש צדיקים וביאור בו

פְּרִשְׁת - נְצָבִים

אתם נצבים היום כלכם לפני ה' אלהיכם ראשיכם שבטיכם וזקניכם ושטריכם כל איש ישראל. טפכם נשיכם וגרד אשר בקרב מחניד מחטב עציך עד שאב מימיד (כט, ט-י)

וכבר שאלו: מאחר ונאמר: "אתם נצבים היום כלכם", הכל בכלל. מה צריך לפרט מגדולי הגדולים ועד קטני הקטנים, ובקטני הקטנים לפרט: "מחטב עציך עד שאב מימיד", הלא שניהם בתחתי הסולם?

ודבר גדול שנו כאן, לא בכדי קורין פרשה זו לפני ראש השנה, וכהכנה לראש השנה! אני מדבר לפני בני תורה, ובאים ואומרים: 'מי אני ומה אני. לפלוגי יש כשרונות, הוא יכול להעפיל לגבהים. ונחננו, מה? כשאני רואה את פלוגי שופך נפשו בתפילה, נחלשת דעתי. ואני, ליבי אטום כאבן נוקשה! וטועים הם טעות מרה וגורלית!

ידועים דברי רבי ישראל סלנטר לתלמידו רבי נפתלי אמסטרדם שקונן בפניו: "אילו היה לי את 'הראש' של ה"שאגת אריה", את הלב של "יסוד ושורש העבודה" ואת המידות של הרבי כי אז... וענהו: "נפתלי, בראש שלך ובלב שלך ובמידות שלך!".

וכבר אמר הרב, רבי זושא מאניפולי זצ"ל: "לא יכוני בשמים מדוע לא הייתי אברהם אבינו, יכוני למה לא הייתי זושא!".

אין לנו מושג בתפיסתו המהירה של הסטיפלר, בעומק עיונו, כמה מאירים חידושי, איזו בקיאות ואיזה עיון. ופעם הביא לפניו מגיד שיעור, בחור חלש שרפו ידיו, וביקש לצאת למסגרת אחרת, רופפת יותר. המגיד שיעור תמך בתוכניתו, ציטט דברי הגמרא (חולין כ"ד ע"א) שכל תלמיד שלא ראה סימן ברכה במשנתו חמש שנים שוב אינו רואה.

הסטיפלר קרא את הפתקה, והושיב את הבחור מולו. האיר אליו פניו ושאלו: "באיזה שיעור אתה?", "בשיעור ג' בישיבה קטנה", ענה בעגמומיות. "וכשנכנסת לישיבה, ידעת לקרוא ולהבין משנה?", שאל הסטיפלר. התקומם: "משנה, בטחו!", איך חייד הסטיפלר! "ועמוד גמרא?", "זה, לא". "והיום?", "גמרא כן, אבל בתוספות אני מתקשה. כולם מבינים, ואני..." "עזוב את 'כולם'! כי הולך האדם אל בית עולמו (קהלת י"ב, ה), מלמד שלכל צדיק עולם בפני עצמו (שמות רבה נ"ב, ג). כמה דפים למדת, בלי תוספות?", "הו, המון!".

כמה כעס הסטיפלרו! איך שיפד את המגיד שיעור במבטו: "לזה קוראים שאינו רואה סימן ברכה בלימודו?!". פנה אל הבחור ואמר בהתרגשות: "הלא עשיר אתה! כל עמוד גמרא, זה אוצר! תמשיך ללמוד, ותדע את כל הש"ס!". **ופעם אמר לי: "רבי יעקב, הלא אתם דורשים ברבים! תאמרו ותחזרו ותאמרו, שההצלחה היא עוד תוספות ועוד תוספות! כל ידיעה, מרגלית! כל תוספות, יהלום!"**.

אני עולה לאוטובוס, מושיט לנהג שטר כסף, ויש לידו כזה מכשיר, עשוי כצינורות דקים. באחד עשרות אגורות, בשני חצאי שקלים ושקלים וחמשה ועשרה. הוא מניח את כף ידו מלמטה, לקלוט, ומוריד באגודל את החישוק המשחרר את המטבעות. מכירים?! חשבתי לעצמי: אילו היו מושיבים אותי ליד כזו מכונה, והצינור מכיל אינספור מטבעות, ואומרים: כל מה שתוציא שלך. הייתי מקבל נקע בכתף, היד היתה נרדמת, באגודל היתה דלקת, בראש האצבע יבלת, ואני הייתי מכה באגודל עוד ועוד ועוד. כל הורדה, עשרה שקלים עשר, מאה, אלף, רבבה. לא הייתי מרשה לעצמי הפוגה לאכילה, לשתיה, לשינה. וכשכל תיבה בתורה מצות עשה, וכל הבנה בתוספות יהלום, וכל סוגיה כתר משובץ, עטרה לראש "מלכי רבנן" (גיטין סב ע"ב)! אני מדבר בפני בעלי בתים, ואומרים: 'כשהיינו בישיבה, זה היה אלול כהלכתו, "פלצות", ככתוב, אח איזו אורה! והיום עמלים אנו לפרנסתנו, איפה אנחנו ואיפה אלול!".

ואני אומר להם, הסכיתו ושמעו: האריה התחתן, בא העכבר לומר לו 'מזל טוב', הביט בו בזלזול: 'מה לי ולך?', אמר לו: 'אל תראה אותי כזה, לפני החתונה גם אני הייתי אריה'. אז מה, אריה בעי בחיי, עכבר לא בעיי בחיי? יש "והגית בו יומם ולילה" (יהושע א, ח') כפשוטו, ויש של פרק אחד ערבית ופרק אחד שחרית (מנחות צ"ט ע"ב)!

כשהגמרא מספרת (יומא ל"ה ע"ב) שעני עולה למרום ומתנצל שלא עסק בתורה כי טרוד היה בפרנסתו, ומביאים לו ראייה מהלל. עשיר עונה שטרוד היה בעושרו, ומוכיחים אותו מרבי אלעזר בן חרסום. לרשע שלא עמד בנסיון מצביעים על יוסף הצדיק – וכי נתבע כל אדם להיות כיוסף וכהלל וכרבי אלעזר בן חרסום? אבל הם בשלומתם, ואנו כאפשרותינו!

נתבונן בדברי המדרש (קהלת רבה א, א'): "רבי חנינא בן דוסא ראה בני עירו שהיו מעלים נדרים ונדבות לירושלים. אמר: הכל מעלים, ואני איני מעלה? (ועני מרוד היה ודי לו בקב חרובין מערב שבת לערב שבת (תענית כ"ג ע"ב)). יצא למדברה של עירו וראה אבן אחת. וסתתה ופתחה ומרקה ועמד להעלותה לירושלים. נזדמנו לו חמישה בני אדם. אמר להם: מעלים אתם לי את האבן הזאת לירושלים? אמרו לו: תן לנו חמישה סלעים ואנו מעלים לך את אבנד לירושלים, ובלבד שתתן אצבעך עמנו. נתן אצבעו עמו, ונמצאו עומדים בירושלים. ביקש ליתן להם את הסלעים, ולא מצאם. נכנס ללשכת הגזית. אמרו לו: שמא מלאכי השרת הם, וקראו עליו את הפסוק (משלי כ"ב, כ"ט): 'חזית איש מהיר במלאכתו, לפני מלכים יתיצב'."

אנו, נתנו אצבענו?! זה מה שנדרש מאיתנו! זה מה שתובע מאיתנו הכתוב: "אַתֶּם נִצְבִּים הַיּוֹם בְּלַפְנֵי"!. אך לא מכולכם נדרשות אותן דרישות ונתבעות אותן תביעות! יש תביעות מ"רֹאשֵׁיכֶם", ותביעות אחרות מ"שְׁבִטֵיכֶם", ואחרות מ"זְקֵנֵיכֶם" ושונות מ"שְׁטָרֵיכֶם". וכיצא בכך מ"כֹּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל", יש תביעות מ"מַחֲטָב עֶצֶד" ויש "שֹׁאֵב מִיַּד". כל אחד כיכולתו, כל אחד ככישוריו. ואם רק ניתן אצבענו נמצא עצמינו בירושלים, עומדים לפני ה'! "לפני מלכים יתיצב!". (רבי יעקב גלינסקי זצוק"ל, מתוך 'והגדת' אלול)

פי המצוה הזאת אשר אנכי מצוה היום לא נפלאות הוא מן־ך ולא רחקה הוא (ל,יא)
פסוק זה – לפי הרבה מפרשים – עוסקים בענין התשובה, וכותב הרב ישראל ליוש (דרשו')
שמעתי לפרש כך: עלול האדם החוטא שהתרחק מאלוקיו כמטחוו קשת, לחשוב כי
ה'תשובה' כבר איננה שייכת אליו, היא שייכת לאנשים שחוטאים פה ושם, אבל לא לאלו
שמרדו וחוטאים בתדירות, והסירו מעליהם כל סממן יהודי, להם – יאמר החוטא בלבו – אין
הזדמנות שניה, את תשובתם לא יקבל הקב"ה, כי הם התרחקו ממנו מאוד וחלילה אין דרך
חזרה. לחושבים כך אומר הפסוק כי התשובה לא רחוקה מאף אחד, אף מהרחוק ביותר, היא
לא מעבר לים ולא בשמים, היא קרובה לכל מי שעמד על הר סיני וקיבל את התורה, הוא רק
צריך לעשות אותה בפיו ובלבו, ואם הוא יעשה אותה בשלמות, בחרטה אמתית על העבר,
ובקבלה בלב שלם על העתיד, יקבל הקב"ה את תשובתו השלמה, והוא יהיה כתינוק הנולד
מחדש, זך ונקי לעבודתו יתברך.

אי שביעות רצון היתה ניכרת על פניו של הסבא משפולי בעת שחסידיו שרו באחד ה'טישים' את
השיר "ישמחו במלכותך שומרי שבת", עיניו היו כבויות והיה נראה עליהן כי משהו חסר
בשירת החסידים, פני האדמו"ר לא השתנו אף כאשר הם הגבירו את עוצמת השירה וניסו
בכל כוחם לשיר בהתלהבות יתירה, ואף כשהוסיפו לשירתם 'מחיאות כפיים', הסבא לא היה
מרוצה ואמר בלחשיה "כבר שמעתי מחיאות כפיים נלהבות יותר".

ופתח בסיפור: "בעברי התגוררתי בעירה אחרת, שם היו שני נערים שובבים שהתנהגו באופן
לא ראוי, הם עזבו את ספסל הלימודים ובילו את זמנם ברחוב, ככל שחלף הזמן גברו מעשי
הקונדס שלהם ואט אט חברו לכנופיית שודדים ונהיו מראשיה וממנהיגיה. המשטרה
המקומית כבר לא יכלה לשאת את תעלולי הכנופיה, והיא החלה במצוד נרחב שכלל סיוורים
של כוחות צבא מיומנים עד שנתפסו כל חברי הכנופיה, מהמנהיגים הבכירים עד הפעילים
הזוטרים. שנאתם של השופטים לבני העם היהודי, באה לידי ביטוי במשפטם של מנהיגי
הכנופיה, וכאשר הם שמעו כי הם יהודיים, הם גזרו את דינם למוות בתליה. מועד ביצוע גזר
הדין נקבע לשבת קודש, כדי שיוכלו לכנס את כל תושבי האזור ולתלות אותם בפני צבור
גדול ככל שאפשר. גם אני הייתי שם בין הנוכחים".

ממשיך הסבא משפולי לספר – "באתי לשם כדי לרמוז להם שישובו בתשובה שלמה לפני
מותם". והנה כשחבל התליה כבר היה תלוי על צווארם, הציע להם הכומר הצעה מפתה:
'המירו את דתכם ותפטרו מעונש המוות, אני אגיש בפניכם את הצלב, וכל שעליכם לעשות
הוא לנשקו...! היהודים ביקשו להתייעץ ביניהם, ולאחר ההתייעצות הם אמרו לכומר, כי
הם מסכימים לקבל לידם את הצלב. פני הכומר אורו, לא בכל יום קל כל כך להמיר את דתם
של היהודים, ועוד לפני קהל יהודי כל כך גדול, וכשחיוך גדול נסוך על שפתו, הגיש להם
את הצלב בשמחה רבה.

"או אז נטלו היהודים את הצלב לידיהם, ולנגד עיניהם של מאות היהודים והגויים שעמדו
שם, הם זרקו אותו לארץ והוא התנפץ בקול רעש גדול. פניו המאושרות של הכומר הפכו
באחת לפנים זועמות, דמו עלה לראשו, ולאחר התייעצות עם ראשי הממשל והשופטים,
הוחלט להחמיר את עונש המוות שכבר נגזר עליהם, במוות ובייסורים קשים. הם הביאו
חבית זפת רותחת וקשרו עליה את ידיהם, ידי היהודים התנפחו וצמחו בהן שלפוחיות
מהכוויות הקשות, וכך מתוך ייסורים קשים ונוראים שקשה לבן אנוש לראותם ועוד יותר
לסובלם, החלו היהודים לשיר 'ישמחו במלכותך שומרי שבת', שירתם ושמחתם במלכות
שמים גברה, והם החלו למחוא כפיים עם ידיהם השרופות, וכך כאשר הם שרים ומוחזאים
כף, והעור השרוף מתקלף ודם רב נוזל מידיהם, הם השיבו נשמתם לבוראם מתוך ייסורים
גדולים, ובתשובה שלמה ואמתית. "לכן" – סיים הסבא את סיפורו – "אינני מתלהב ממחיאות
הכפיים שלכם בשיר הזה, כי כבר שמעתי וראיתי נלהבות מאלו..."

ממתק לשבת – הרב נחמיה וילהלם שליט"א

ספינת דייגים נקלעה לסערה בלב ים. כל יושביה טבעו, מלבד שני גברים שהצליחו לשחות לאי קטן, שני הניצולים שהיו חברים טובים, עמדו חסרי אונים על האי והבינו שהדבר היחיד שהם יכולים לעשות הוא להתפלל. עם זאת, כדי לגלות של מי התפילה יותר, הסכימו השניים לחלק את השטח של האי לשניים, ולהישאר בצדדים מנוגדים. הדבר הראשון שהם התפללו עבורו היה מזון, למחרת בבוקר, האיש הראשון מצא עץ פרי בצד שלו והוא אכל מכל פירותיו הטובים. לעומת זאת, בצידו השני של האי, האדמה נותרה שוממה. משראה האיש הראשון שתפילתו התקבלה החל להתפלל למחסה, בגדים ומזון נוסף, ואכן כבמטה קסם, כל משאלותיו התגשמו. עם זאת, האיש השני עדיין נותר מחוסר כל. בסופו של דבר, התפלל האיש הראשון לספינת הצלה, בבוקר למחרת, ספינת תיירים עגנה באי בצד שלו, ובלי לחשוב פעמיים הוא עלה על הספינה והותיר את חברו על האי, הוא חשב בליבו: "למה שאהיה חבר של אדם שתפילותיו לא נענות ושאינו ראוי לקבל את ברכותיו של אלוקים?". אך לפתע, קול רועם משמיים קרא אליו: "למה אתה משאיר את חברך על האי?" "זו המשאלה שלי!" ענה האיש. "אני התפללתי עבורה! אם התפילות שלו לא נענו, כנראה שהוא לא ראוי להן". "אתה טועה!" ענה לו אלוקים "לחברך הייתה רק תפילה אחת ותפילתו נענתה במלואה, בלעדיה לא היית מקבל את ברכתי". "באמת?! התפלא האיש "מה הוא כבר ביקש" הוא ביקש עבורך שכל תפילותיך ייענו".

פרשת השבוע נפתחת במילים: "אתם נצבים היום כולכם ראשיכם שבעיניכם זקניכם ושוטריכם... טפכם נשיכם... מחוטב עציך עד שואב מימך". בזוהר כתוב ש"היום" הכוונה היא לראש השנה, שכשאנו עומדים ביום הדין עלינו לעמוד באחדות כולנו כאחד ואז נזכה בדן. במאמרי חסידות נשאלת שאלה מדוע לאחר שהתורה כתבה "כולכם" היא מפרטת את כל הסוגים בעם ישראל מהראשים ועד חוטבי העצים ושואבי המים הרי כולכם כולל כבר את כולם ולמה הפירוט? ועונים על כך: שהתורה מלמדת אותנו שבראש השנה, בתחילת העבודה עלינו באמת להתחיל ממקום של כולכם לוודא שכולנו ביחד באותו דף עם אותן מטרות לעבודה ולמרות שלכל אחד מאיתנו תפילה שונה עדיין שנזכור להתפלל גם עבור הזולת, לאחר ראש השנה במשך כל השנה כל אחד צריך להביא לידי ביטוי את המיוחד שהקב"ה נתן לו, ובדרך זו שואב המים יעשה את עבודתו אבל יתפלל להצלחתו של הראש והראש ידאג ויתפלל להצלחתו של שואב המים וביחד הם יזכו למלא את רצון ה' במלואו ויביאו את העולם לייעודו. יהי רצון שנזכה להיות באמת מאוחדים ולהגיע לראש השנה במצב של "כולכם" כולנו ביחד אבל כל אחד עם המתנה המיוחדת שהקב"ה נתן רק לו. שבת שלום, שנה טובה וכתובה וחתימה טובה.

בע"ה זיווג הגון: עוז בן מרים, לירון בן פנינה, אפרת בת מוזל, נועה בת יעל, קרן בת רחל.

לזרע בר קיימא: מוריה בת אורנה, מורן בת רותי, קורל בת סיגל.
הצלחה ופרנסה בשפע: לשגיא בן מרים, מורן בת רותי, אלכסי בן אירנה, לירון בן פנינה, קורל בת סיגל.

לרפואה שלמה: ציפורה בת מורוור, ציפורה בת מרים, אורלי בת מלכה, אייל בן שרה, שי בן רחל, יחזקאל בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן יפה, אילן בן מסעודה, יוסי בן ציפורה, יוסף בן ציפורה, עזיזה בת שוליקה, שולה בת עזיזה.

לעילוי נשמת: אהרון רפאל בן רבקה ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת מרים ז"ל, ארו בן חיה ז"ל, יוסף מיכאלשוילי בן רפאל ז"ל, חנה בת שמחה ז"ל, דוד אמנו בן מוולה ז"ל, משה בן שושנה ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, זקלין לוי בת מסעודה ז"ל, יוסף בעדאש בן נוארה ז"ל, ירושה בת רות ז"ל, זהרה ואסתר ושמחה ומכלוף בר חנינה למשפחת בן שבת ז"ל, אברהם בן חנה וזבולון הכהן ז"ל.